

AKCJA WISŁA - STUDENCKI OBÓZ OBRĄCZKOWANIA PTAKÓW W DOLINIE ŚRODKOWEJ WISŁY W ROKU 1997

W roku 1997 Sekcja Ornitologiczna Koła Naukowego Leśników SGGW w Warszawie zorganizowała kolejny obóz obrączkowania ptaków w Brzuminie 51°57'N 21°16'E (gm. Góra Kalwaria, woj. warszawskie) nad Wisłą. Początek prac w tym sezonie (17 VIII - 3 XI) został opóźniony w związku z lipcową powodzią i wysokim stanem wody w rzece na początku sierpnia. Z tego też powodu nie chwymano ptaków siewkowych. Standardowe metody (Keller *et al.* 1997) zostały wzbogacone o zbiór danych o orientacji kierunkowej migrantów. W badaniach wzięły udział 52 osoby, pracami punktu kierowali: Marek Keller, Cezary Mitrus, Jarosław Nowakowski i Patryk Rowiński.

Wyniki chwywania

Zaobráczkowano 1685 ptaków należących do 60 gatunków (tab. 1). Po raz pierwszy schwymano lelka (*Caprimulgus europaeus*) i dzięcioła średniego (*Dendrocopos medius*). Pod względem liczby ptaków był to jeden z najsłabszych sezonów, rekordowo dużo zaobráczkowano jedynie śpiewaków (*Turdus philomelos*), kosów (*Turdus merula*), jerów (*Fringilla montifringilla*) i dzięciołów czarnych (*Dryocopus martius*).

Tab. Zestawienie ptaków zaobráczkowanych w Brzuminie w roku 1997 oraz na punktach badawczych Akcji Wisła w latach 1983-1997

Table. This table contains the birds which were established ring in Brzuminie in 1997 and in the research points on the action „Vistula” (1983 - 1997). 1 - species, 2 - + 41 species didn't receive ring in 1997, 3 - total

Lp.	Gatunek (1)	1997	1983-1997
1	<i>Erithacus rubecula</i>	453	3514
2	<i>Phylloscopus collybita</i>	211	5277
3	<i>Sylvia atricapilla</i>	192	2150
4	<i>Parus caeruleus</i>	97	1373
5	<i>Parus major</i>	87	974
6	<i>Turdus philomelos</i>	77	461
7	<i>Turdus merula</i>	47	234
8	<i>Phylloscopus trochilus</i>	42	901
9	<i>Sylvia borin</i>	40	723
10	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	38	194

cd. tabeli na następnej stronie

cd. tabeli

11	<i>Regulus regulus</i>	36	629
12	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	36	128
13	<i>Prunella modularis</i>	30	2016
14	<i>Sylvia curruca</i>	29	358
15	<i>Hirundo rustica</i>	21	407
16	<i>Acrocephalus palustris</i>	18	722
17	<i>Emberiza citrinella</i>	18	109
18	<i>Troglodytes troglodytes</i>	16	477
19	<i>Motacilla flava</i>	15	221
20	<i>Fringilla montifringilla</i>	15	32
21	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	13	249
22	<i>Turdus pilaris</i>	12	107
23	<i>Aegithalos caudatus</i>	12	139
24	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	12	283
25	<i>Fringilla coelebs</i>	10	110
26	<i>Ficedula hypoleuca</i>	9	218
27	<i>Emberiza schoeniclus</i>	9	137
28	<i>Motacilla alba</i>	9	71
29	<i>Sylvia communis</i>	8	254
30	<i>Parus montanus</i>	8	187
31	<i>Hippolais icterina</i>	6	174
32	<i>Muscicapa striata</i>	5	322
33	<i>Alcedo atthis</i>	4	208
34	<i>Luscinia luscinia</i>	4	63
35	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	4	124
36	<i>Dendrocopos major</i>	3	26
37	<i>Calidris minuta</i>	3	10
38	<i>Certhia familiaris</i>	3	26
39	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	3	50
40	<i>Riparia riparia</i>	3	132
41	<i>Sitta europaea</i>	2	5
42	<i>Dryocopus martius</i>	2	5
43	<i>Carduelis chloris</i>	2	15
44	<i>Calidris temminckii</i>	2	7
45	<i>Tringa glareola</i>	2	96
46	<i>Delichon urbica</i>	2	20
47	<i>Dendrocopos minor</i>	2	41
48	<i>Accipiter nisus</i>	1	4
49	<i>Lanius collurio</i>	1	62
50	<i>Caprimulgus europaeus</i>	1	1
51	<i>Dendrocopos medius</i>	1	1
52	<i>Actitis hypoleucos</i>	1	467
53	<i>Charadrius dubius</i>	1	113
54	<i>Philomachus pugnax</i>	1	28
55	<i>Pica pica</i>	1	4
56	<i>Certhia brachydactyla</i>	1	26
57	<i>Anthus trivialis</i>	1	13
58	<i>Remiz pendulinus</i>	1	52
59	<i>Carduelis flammea</i>	1	6
60	<i>Carduelis carduelis</i>	1	35
	+ 41 gatunków nie obrączkowanych w 1997 roku (2)		416
	RAZEM (3)	1685	25207

Wiadomości powrotne

Nie schwytano żadnego ptaka z obcą obrączką. Natomiast od czasu opublikowania ostatniego sprawozdania (Keller *et al.* 1997) uzyskaliśmy 5 wiadomości o ptakach zaobrączkowanych przez nas:

Actitis hypoleucos JN 70821 - zaobrączkowany 27 VII 96 Brzumin, Polska
- kontrolowany 13 VIII 96 Brno, Czechy 48°54'N
16°36'E

Alcedo atthis YA 08614 - zaobrączkowany 10 IX 95 Brzumin, Polska
- kontrolowany 13 IV 96 Hodonin, Czechy 48°54'N
17°02'E

Alcedo atthis YA 08627 - zaobrączkowany 01 X 95 Brzumin, Polska
- kontrolowany 10 VI 97 rzeka Brda, Polska (lęg)
53°36'N 17°55'E
- ponownie 15 VII 97 rzeka Brda, (drugi lęg)

Parus caeruleus KL 12729 - zaobrączkowana 12 IX 96 Brzumin, Polska
- kontrolowana 25 X 96 Winden, Austria 47°56'N
16°45'E

Podczas ostatniego obozu schwytano 25 ptaków zaobrączkowanych podczas poprzednich obozów. Były to modraszka (*Parus caeruleus*) - 6 os., raniuszek (*Aegithalos caudatus*) - 5 os., pokrzywnica (*Prunella modularis*) - 2 os., dzięciołek (*Dendrocopos minor*) - 2 os., kos - 2 os., bogatka (*Parus major*) - 2 os., kapturka (*Sylvia atricapilla*), dzięcioł duży (*Dendrocopos major*), grubodziób (*Coccothraustes coccothraustes*), czarnogłówka (*Parus montanus*), pełzacz leśny (*Certhia familiaris*) i trznadel (*Emberiza citrinella*) - po 1os.

Rys. P. Kwiatkowski

Eksperymenty kierunkowe

Po ubiegłorocznym pilotażu w roku 1997 na szerszą skalę wykorzystywano tzw. bębny kierunkowe (pomysłu Prof. P. Bussego), będące modyfikacją klatki Kramera, używanej dawniej do badań nad orientacją przestrzenną ptaków. Bęben jest walcem, o średnicy ok. 40 cm i wysokości ok. 10 cm, zrobionym z cienkich metalowych prętów. Boki walca są podzielone na 8 sektorów (odpowiadającym głównym i pośrednim kierunkom geograficznym), góra obszyta jest siatką. Na boki bębna naciąga się cienką przezroczystą folię, po czym ustawia się go w osłonie, która uniemożliwia ptakom obserwację otoczenia. Ptaka umieszcza się w bębnie na 15 min., po czym notuje się liczbę śladów dzioba (ptak próbując wydostać się z bębna dziobie w folię) w poszczególnych sektorach. W sezonie 1997 eksperymentowi poddano 637 ptaków (385 rudzików *Erithacus rubecula*, 132 pierwiosnki *Phylloscopus collybita* i 120 kapturek).

Podziękowania

Pragniemy podziękować osobom, przedsiębiorstwom i organizacjom za wsparcie finansowe, które umożliwiło kontynuację prac w roku 1997. Głównymi sponsorami byli: Miejskie Przedsiębiorstwo Robót Ogrodniczych, Ministerstwo Edukacji Narodowej, Centrum Handlowo-Usługowe „Bemowo”, firma Bestopol, J. M. Rektor SGGW, Koło Naukowe Leśników. Dziękujemy Dowództwu Jednostki Wojskowej 2420 za wypożyczenie namiotu, oraz wszystkim uczestnikom za twórczy wkład w prace obozowe.

Literatura

Keller M., Rowiński P., Nowakowski J., Maniakowski M. 1997. *Akcja Wisła - studencki obóz obrączkowania ptaków w dolinie środkowej Wisły w latach 1983-1996*. Kulon 2: 232-243.

Autorzy:

Marek Keller, Patryk Rowiński, Jarosław Nowakowski

Adres do korespondencji:

*Akcja Wisła - Studencki Obóz Obrączkowania Ptaków
Katedra Zoologii Leśnej i Łowiectwa SGGW
ul. Rakowiecka 26/30 02-528 Warszawa
e-mail: soknl@delta.sggw.waw.pl.*

**THE ACTION "VISTULA" - STUDENTS CAMP WHEN WERE
ESTABLISHED RING IN BIRDS**

Summary

In the 1997 in Brzuminie (51° 57' N, 21° 16' E) were caught 1685 birds (60 species). The most popular were: Robin (*Erithacus rubecula*), Chiffchaff (*Phyllascopus collybita*) and Blackcap (*Sylvia atricapilla*). On this camp were examined orientation directional of 637 birds (first of all was examined Robin).